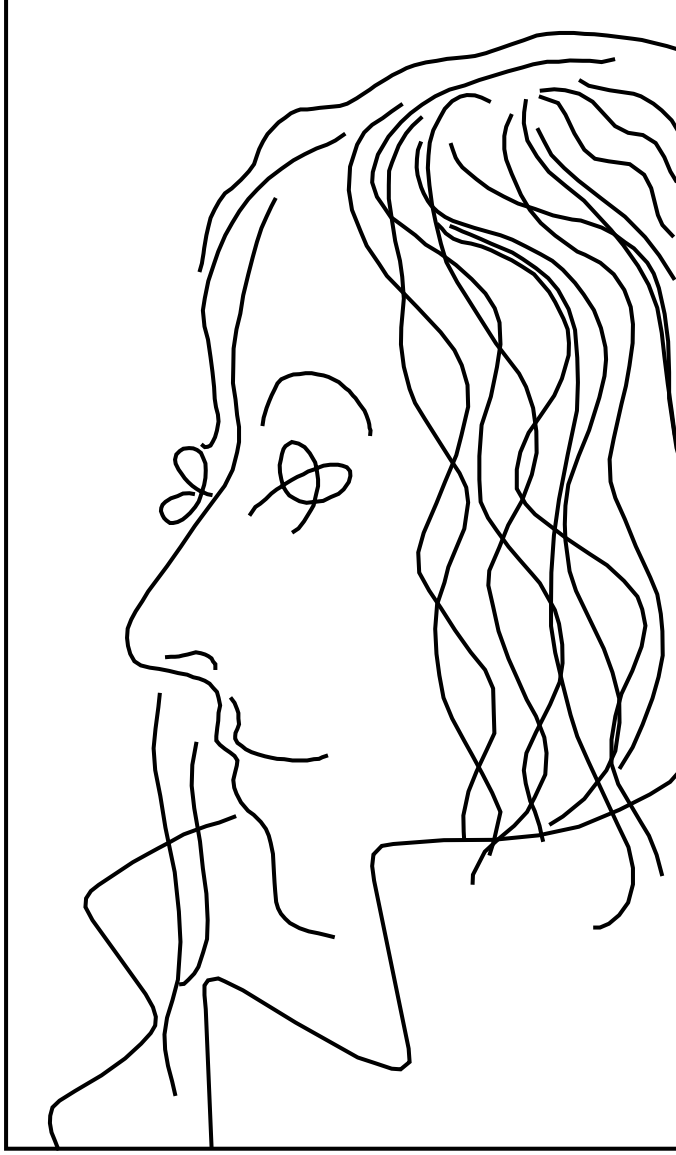

LIINA ŠTOKALENKO

LUULE

Toimetaja Pilvi Rahnu

Tõlkinud ja kujundanud Mihkel Štokalenko

© Eesti Luuleliit, 2023

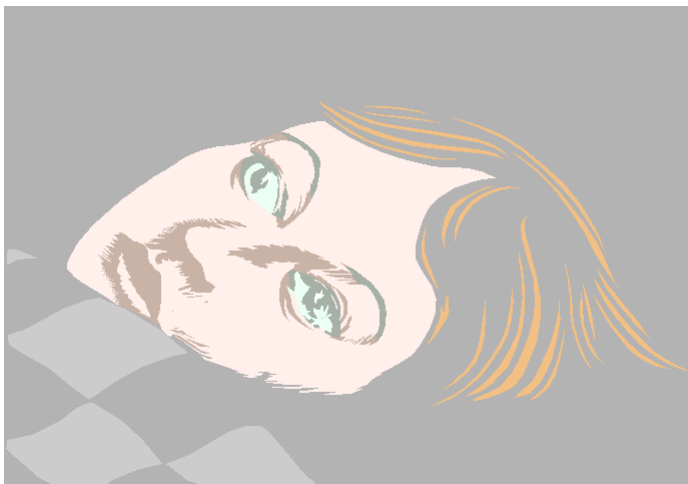
Autoportree

Liina, 1994, vesivärvid

Autoportree allkiri

Portree ma maalin enesest
ja kingin sulle aastateks.
Las lumesajud, vihmad mööduvad,
mu silmad ikka sulle silma vaatavad.

22.09.1994

Ilmas on palju halba,
kuid head on siiski rohkem,
ja pilku sa peata ikka vaid heal,
kuis lendavad linnud,
kuis säravad tähed,
...
ja kuidas ei muutu vaid armastus eal.

1964

Emmele

Mu kallis emme, mul on meeles
Su kleidi värvid, olid selles
nii armas, kannatlik, Su sõnad:
“Mu tütrekesed, olge kenad...”
Sa sõprust oled õpetanud meile
ja kommi jagamist, on meeles nagu eile.
Mu kallis! Aastad aina lendavad,
Su hinge soojust hoian endaga.

Mu hing on kurnatud ja haavunud,
ma pole suutnud teda alles hoida.
Poltaava õhu mõistatuslik lummus
ei vabasta nüüd enam murest mind.
Ei näe ma unes hobukarja öist
ja linnuteed ta kohal, kaugeks jäänud
on vanaisa talu, ma ei palu
nüüd Issandalt mu endist hingerahu,
mu armas vanaisa, päästa palun mind!

Ja raskel tunnil, kui sai otsa jõud,
meid Jumal õnnistas
ja lume tütre saatis
Ta meile siis, et sulgeda see ring,
meil valgustada teed
ja lootust anda,
kuid oli neiu hoopis Lumetüdruk,
kes tuli meile sügiskülmaga
ja sulas kevadel,
meil hinge jättes kurbust,
kas oli Norrast ta?
Ei armasta ma enam Norrat nüüd
ja tema õnnistust ei usu mina enam,
ma ukse avan pärani ja välja lasen
kõik tolle aja mured ja ka süüd.
Ei võõrad meile head too,
vaid oma kodust leiame me jõudu.
Kui kodunt lahkud sa,
siis vaata et sa mind
ei kaota, mu kallim.

Meil kohtuda on lubanud me saatus
ja Norra vaikuses meil pilgutanud täht
nii kergelt sinine... Kuid mälestused mind
nüüd vaevavad ja haiget teevad mulle,
ei lahti lase, kuigi elada nii raske on nendega.

Ma magan rahulikult
ega näe ma unes
ei häda, riidu
ega pilke õelaid.
Ja saabub hommik,
soe püha hommik,
ning kõik on teisiti,
ei leia lahendust,
justnagu segaksin ma kõiki,
milleks küll
on mulle saadetud nüüd hommik selline.

Mis katsumusi
valmistas meil elu?
Probleeme, rändamist
ja lootust kodu leida.
Perroonil seisime,
kui kihutas me rong
koos lootustega,
jättes meile nukrust.
Meil saatus justkui tegi ülekohut
ja meie usu, armastuse vastu
meil jagas kannatusi,
liskas tühje sõnu,
kuid sellest vaikime,
on vaikimine saanud
nüüd õnnistuseks.

Ma jalutan komeediga Fontanka kaldapealsel
ja sabast teda hoian, kuna meile lubab peatselt
ta kohutavat õnnetust. Ei hakka teda uskuma!
Kes õpetas küll tähekest nii häbematult luiskama?

Millised helisevad hingehelid
kostavad vaikselt sel tunnil.
Milliseid peeneid ja ülevaid tundeid
äratab meis päiksetõus.

See loid sügisudu ei sega
ja me hingerahu ei häiri,
meil mugav on temaga, millestki
ei püüagi aru me saada.

Pisike laevuke Neeval
liikumas taeva-vee piiril.
- Kõik voolab, kõik möödub, - nii arvavad pilved.
Ja kus nad siis on? Pole näha neid udus.

hommikul 17.8.98

Uidates ringi
kodus nii suures,
ei leia ma endale kohta.
Ja kõik sellepärast,
et mitte ei suuda,
ei suuda Sind uskuda rohkem.

Nii üksi Sa oled,
kuid sõprust ei vaja,
ja ära siis häiri mu rahu.
Ka sõna ei vaja,
ja pilku ei vaja,
ei vaja ka mõtet,
kõik vale.

Ei taha ma Poltaavasse nüüd naasta,
kõik justkui pettekujutus mul tundub.
On seintelt maha võetud siin tikandid,
kus õitsesid nii kummalised lilled.
on teised näod ja ka mustrid teised.
Ei taha ma Poltaavasse nüüd naasta,
ei kuule siin mustlannasid nüüd naemas,
ja võõra maja kõrval õitseb sirel. Kus küll?
Ei hirnu stepi avarustes hobud.
Ei taha ma Poltaavasse nüüd naasta,
sest lapsepõlve tagasi ei pääse.
Ei ole vaja õhutada mälu,
ta on meil päästmiseks,
ta vannitab meid õites
ja sosistab meil' lennult: Mina tulen...

Ukraina mälestus Liina, 2016, pastell

Poltaavamaa, ma tulen mõttes Sinu juurde,
sest ainult siin on kodumaa mu jaoks,
siin kasteheinas tegin esimese sammu,
ja linnutee siin valgustas mu teed.

Siin katab õunaõis mu kevadise maa,
siin vara läheb pimedaks ja koidab vara,
siin laulavad nii kaunihäälsed kuked
ja rohutirtsud siristavad stepis.
Siin õhk on soojust täis
ja vaikset *moova* kõla.
Nii tahaks jälle lapseõlvekoju!

Ukrainale

Mu hing on ääreni Sind täis
ja igatsedes nutab.
Nii lahus minu käsi käis,
et saab vaid aina kurta.

Ma olen lumesaju all,
ei leia enam teed.
Vaid talv ja talv, ja ikka talv,
kui kole pikk on see!

7.12.98

Ma pole kohtunik, ei hakka kohut mõistma,
kuid Teil mismoodi oma hingega nüüd toime tulla?
Tal sosistada, püüda teda veenda,
nii enne und kui hommikuti tõustes,
see tundub aga üsna lootusetu,
sest alati Te olete ta silmad.

Muljed loetud mälestusteraamatust

Hotellis esiteks, kus oli kõik nii mugav
ja läbimõeldud, lausa iga värv,
kuid seda võõram oma kombekuses.

Need olid agulirajooni eramajad,
kus tegi pesa pagulaste pere,
nii peitis end maailma, sõja eest
ja leidis tõesti vaikuse ja rahu.

Probleemid justkui lahendusid neil,
kuid vaevas koduigatsus, nad sellest
ei ole pääsenud ka aastakümneid hiljem.

5.7.1998

Ma Issandale pihin oma teod
ja pingsalt vastust ootan.
On vastuseks vaid vaikus,
ja asjata ma ootan.
Sa ära piina end,
sa vastust ära oota
on vaikus vastuseks,
ja teist ei ole loota.

Minu lapsed, minu ema
ilusad on sünnist saati!
Minu lapsed, minu ema
segadusse siiski seati...
Armastame üksteist kõik me,
hoolt me abivalmis täis,
ajalugu, nii ükskõikne,
ometi meist üle käis.

Valge klaar,
vanaisa mul ütles,
on Jumala and,
mis nii värskel ja lõhnal,
temas on päikesekiir,
selguse jälg
ja tervitus sõbralt.

4.9.2000

Ükskõikset ametniku maski
ma endal proovida ei taha
ega ei näe ka selleks põhjust,
et ennast muuta, harjutades,
et sinul alati on õigus,
ja et sa kunagi ei kõhkle,
et allavoolu aina söösta
on ikka kõige õigem otsus.

1996

Aias

Aias,
kus puud valge päikese käes
heidavad lumele varje,
leiame me hingerahu,
oodates kevadet koos.

24.2.2001

Sirel, mis siiani lehtedes seisis,
justnagu õitseb nüüd uuesti lumes.

01.10.2001.

Milline daamilik luule!
Banaalne ja tühi,
isegi ilus ei ole ta, kuule!
Vaid tsipake hinge
ja palju nukrust.

Mägede hingeõhk
jahedas jääs,
fjordide maagia kutsusid mind.
Norra, mu unistus kauge,
kuidas ma ootasin kohtumist!
Ja siin ma nüüd olen.
Sellest on kolmkümmend talve,
kui rebane käpaga pehmega
jalale minule astus,
lõbusalt lipates viis
tervitust Sulle...

Rõõmsate päevade kulda
põimides minu aastaisse,
võta mind, Issand, kuulda,
anna mul palun andeks
mu armastust ja minu julgust
ja täida palun üks unistus,
meile on see väga tähtis,
kingi meile pojapoeg,
justnagu taevale täheke,
nagu mul kinkisid kunagi
maa, kus sain linnuteed katsuda,
kuulda sain tähtede sosinat,
kus laulis kuusirp mul laule,
et oleks magusam uinuda.
Siis saab me elu kõla,
millist ei olnud varem,

rohkem ei palu midagi,
annan Sul ausõna.

2003

Tahaks sügisel värskaid lilli,
tahaks vahest ka suvel lund ...
On lapsepõlvest kõik valmis
nägema imelist und.
Peterburis – oktoober,
suviselt päike paistab,
ja suvi ei lõppe kuidagi,
kas pole mitte ime?

11.10.2005

Olen Su saladus, olen Su mälestus
kõigist auhindadest kõrgem.
Meelest ei lähe ja ära ei kao.
Mind saab ainult kaasa võtta.

24. 03.2005

Soome linn ja rootsi kindlus
lahinguteta, mis seisab
iidsel kaljul, väiksel saarel,
siin ka juulis leiad varju
jahedat ja hingerahu.
Ajalukku on probleemid
ammu jäänud, rahvas grillib,
lapsed magavad neil vankris...

10.07.2006

Puhas taevast,
puhas meri,
imepuhas mets.
Ühtki häält ei ole kuulda...
Kajakad vaid tuska taeva saadavad.
Siit hingerahu
otsime, kuid niivõrd võõras
on see rahu...

13.07.2006

Soome on nii puhas, selge, arusaadav,
minu maa teistsugune,
nii segane, tihti ka lihtsalt kuri,
kuid sellela hing minul sureb.

27.07.2006

Luuletusi kirjutada ma ei ihka,
tekkisid nad nukrusest ja murest,
ja siis kasvasid mul suureks
äkki jalad, plehku pista.

27.07.2006

Banaalsed, naljakad on olnud igavesti
kõik ranged hinnangud,
mis segadusse mõtted
meil viivad, moonutades mõisteid,
meid varitsevad, kannatusi toovad.
Nüüd, mööduja, ehk annad armu võõral mõttel?
Ka Sinu mõtet siis ehk ootab parem saatus.

28.07.06

Töökaaslasele

Maastik, päike ja suvi.
Planeeringut põhjendame.
Kuid milleks see meie huvi,
kui rohtu on tallata hale?

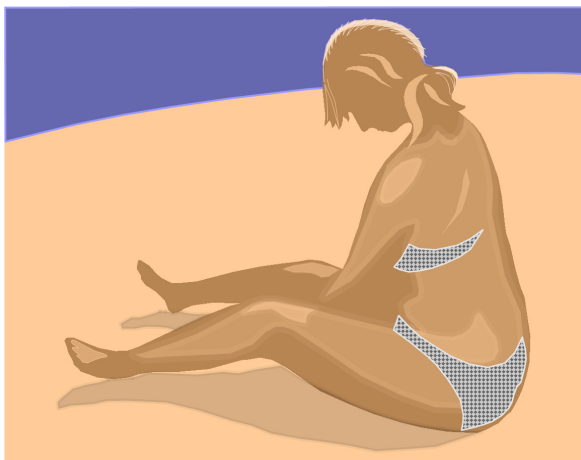
Kui ümber on kenad aasad
ja järvede selged silmad,
kas sobimas eramud kaasa,
või parem on siiski ilma?

Trampliinini seltsis kõnnime,
kus istume jooma teed.
Vaikus meid lausa õnnistab,
ja keegi juttu ei tee.

Sel ilmekal suvepäeval
ma avastasin Tatjana,
kel mõtlemine pole vaevaks,
kes valmis on loojaks saama.

Kes järvede, põldude vahel
näeb hoopis sportlikku rada,
et meie planeeringu ahel
ei too ka loodusel häda.

Aina paremaks tegemast ikka
me ümbrust, nii nagu vaja,
ei väsi Tatjana mitte
ükskõik millal aastaajal.

Teekond Helsingist

Kogu tee aina rohelist näen,
puha metsad ja metsad ja metsad,
kuid ei ole ma metsade fänn,
kuigi vaade nii vahetult kestab.

Vaimusilmaga nisu ma näen,
steppi kutsuvat, päikesest laulvat.
Sellest pildist vaid sooja ma saan,
seda igatsen ma nõnda kaua.
Valin alati kollase ma,
see viib ärevust kaugele minust,
rohelisest ma rõõmu ei saa,
ebaküpselt, kas pole see miinus?

14.7,2009

Aeg ravib,
kui valu ja igatsus rõhub,
ja kui miski ei ole nii tõhus,
et neid summutaks.

Aeg ravib,
kui kallim on sinust nii kaugel,
et ei näe silmapiiril sa laeva,
aina kohtumist ootad.

Aeg ravib,
kui poeg nii suureks on saanud,
et oma naisega kalliga jäänud,
pojapoeg sul vastu ei jookse.

Aeg ravib,
kui kuidagi meelest ei lähe
õnn, see mida on alati vähe.
Jäi vaid nukrus.

Jaanuar 2009

Kõik unistavad, kasvõi viimsel päeval,
kui juba sügishirm su mõtteid vaevab,
ja ukse koputamas talv,
unistus laulab, usu vaid.

24.11.12

Saared nagu tähtkujud taevas,
hoomamatud roosakassinises valguses,
lahutamatud Rhodose merest,
nagu Jumala naeratus.
Maapealne paradiis!
Mu hing jääb sinuga
nautima elamise imet.

2014

Siin pole minu juuri,
kõik jäljed pesnud vihm.
Ka noorusmälestusi
ma ei leia enam...
Ja kes mind mõistab
selle kuristiku kohal,
kui olen kaotanud igavese tõe,
mis puhus Issand minusse?

5.06.2015 Peterburis

Vahtratee on puha imetus,
igal aastaajal ikka kaunis,
kõigi mõistatuste lahendus,
kui on aga minuga mu kallis.

3.10.15

Vikerkaarena Su külge klammerdun,
hinges kõiki torme vaigistan,
jõuan järgi, ettegi jõuan Sul
ma sellepärast, et armastan.

Tuulena kevadel laulan,
külmunud kodu soojendan,
kallistan Sind ja päästan
ma sellepärast, et armastan.

Raskusi, muresid mitte
ei karda ma, nagu ka enne.
olen me saatuse kipper,
olen Su hea enne.

Aeg väsimatult jookseb,
hüpleb, irvitab ja kiusab,
kuid ei ole segadust mu hinges,
kui ma näen
oma abikaasa naeratust
ja me laste saavutusi,
ja me armsaid sõpru.

On sõpru kaotada väga raske meil.
Mu hinges justkui vajus kinni aken
ning küünlad kustused...
Ja ainult mälu kohtumist veel lubab...

Ei jäta hüvasti, kui lahkuvad me sõbrad,
ka pilku mälestuseks meile nad ei saada,
kuid ootad ikka, kuidas mahutada hinge
nii rasket kaotust?..

14.12.16

Sõbra portree

Liina, 1994, pliiats

Sõbra proua portree

Liina, 1994, pliiats

Kallima portree

Liina, 1994, pliiats

Päevad põimuvad aastate kaelakeeks –
möödunud kaebused, rõõmud ja püüdlused...
Üksinda kodus, ei kedagi hüüdagi.

Ja kõik, mida tegid ja hoidsid
nüüd tuleb sul appi
või meenutab midagi.

Mõtted ja sõbrad sust lendavad eemale,
võõrad vaid tulevad,
kõik muutub tolmuks, ja kus on reaalsus?

20.2.17

Geoloogiline

Keegi meist oli esimene,
keegi meist oli teine,
keegi meist oli kolmas,
aga keegi rivis ei käi.

Keegi kõrgele tõusis,
keegi endasse sulgus
ning mõtiskles hajameelselt,
ja keegi vabadust otsis.

Geoloogid, mu vennad ja õed,
entusiasmis nii siirad
maailmale kingite aardeid,
kuid maailm neid kasutab sõjaks.

Kuni marsruut pole otsas,
pikem kui linnutee,
pikem kui peegeldus kuust,
mõtle ka, mida sa teed...

10.3.17

* * *

Kui tihti saatis vastused mul Issand,
kuid pole jätnud mõtlemiseks aega.

On imeline lühikene tee,
mis vaikselt-vaikselt sosistab:

Kõik sinu mõtisklused ummikusse viivad,
on aga tõde kiire, nagu hetk.

Hing jõuab ette mõistusest, kuid seda
ei taipa kohe. Teekond on nii pikk,
ja tund nii helge, kui hing ja mõistus
meid jätavad.

1.4.17

* * *

Küürin puhtaks gaasipliidi,
seenesupi soojaks teen
puravikest, mõtted viidi
sinna, kus meid ootab seen.

Tahaks suvel metsa minna,
soode vahelt leidma teid,
jäägu pahandused linna,
metsast nad ei leia meid.

Pageda on niivõrd lihtne
seenele, kus rohus, samblas
tuhnides me saame tihti
puraviku, mis nii armas.

1.4.17

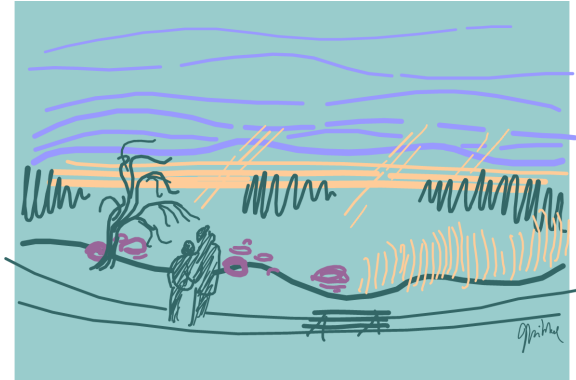

* * *

Tahad, loen Sul luuletust?
Tahad, Sinule laulan?
Olen hell Sinu vastu,
ma Sind armastan kaua.

Marsruudis sai minust vihmatilk,
äraeksinud metsikul Lapimaal.
Küll olin ma alles õnnelik,
kui kokkudes jälle Sind leidsin ma!

2.4.17

* * *

Tuul puhub pikali jalust,
hoidun lähemal maale,
ei kõnni, ei rooma
vaid kahisen rohus.

Parvedesse kogunevad linnud.

* * *

Vaatan aknasse.
Õues, kus sada korterit
õhtul ja hommikul pime.
Jube...

Aastasse põimitud päevad
minema jooksid kes kuhu,
sa oled kodus üksi.
Vapralt...

Ja kõik, mida ehtasid,
mida hoidsid, tuleb sul appi.
Sa pole üksi.
Tähtis.

Mõtted sul lendavad kaugel,
sõbrad lahkuvad, tulevad võõrad.
Kõik muutub tolmuks.
Ükskord.

5.4.17

Suveaias asetati kõikide alleede äärde puitrestid. Nüüd tunnevad külastajad end nagu loomaaias, kuid mitte väljaspool puuri, vaid sees.

Sisukord

<i>Autoportree</i>	3
Autoportree allkiri	3
Ilmas on palju halba...	4
Emmele	.4
Mu hing on kurnatud ja haavunud...	5
Ja raskel tunnil, kui sai otsa jõud...	6
Meil kohtuda on lubanud me saatus...	7
Ma magan rahulikult...	.8
Mis katsumusi...	.9
Ma jalutan komeediga Fontanka kaldapealsel...	9
Millised helisevad hingeelid...	10
Uidates ringi...	11
Ei taha ma Poltaavasse nüüd naasta...	12
<i>Ukraina mälestus</i>	13
Poltaavamaa, ma tulen mõttes Sinu juurde...	13
Ukrainale	14
Ma pole kohtunik, ei hakka kohut mõistma...	14
Muljed loetud mälestusteraamatust	15
Issanda ees ma pihin oma teod...	15
Minu lapsed, minu ema...	16
Valge klaar...	17
Ükskõikset ametniku maski...	17
Aias	18
Sirel, mis siiani lehtedes seisis...	18
Milline daamilik luule!	19
Mägede hingeõhk...	20
Rõõmsate päevade kulda...	21
Tahaks sügisel värskaid lilli...	22
Olen Su saladus, olen Su mälestus...	23

Soome linn ja rootsi kindlus...	24
Puhas taevas...	24
Soome on nii puhas, selge, arusaadav...	25
Luuletusi kirjutada ma ei ihka...	25
Banaalsed, naljakad on olnud igavesti...	25
Töökaaslasele	26
Teekond Helsingist	28
Aeg ravib...	29
Kõik unistavad, kasvõi viimsel päeval...	29
Saared nagu tähtkujud taevas...	30
Siin pole minu juuri...	30
Vahtratee on puha imetus...	31
Vikerkaarena Su külge klammerdun...	32
Aeg väsimatult jookseb...	33
On sõpru kaotada väga raske meil...	33
<i>Sõbra portree</i>	34
<i>Sõbra proua portree</i>	35
<i>Kallima portree</i>	36
Päevad põimuvad aastate kaelakeeks...	37
Geoloogiline	37
Kui tihti saatis vastused mul Issand...	38
Küürin puhtaks gaasipliidi...	39
Tahad, loen sul luuletust?..	40
Tuul puhub pikali jalust...	41
Vaatan aknasse...	42
Suveaias asetati kõikide alleede äärde puitrestid...	42